

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Via Vitæ Operis Hvivs Hypothesis

Florentius <Batavus>

Antverpiae, 1551

Quod corpus domari ac maceraci debeat per tempetantiam cibi ac potus.
Cap. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30077

TRACTATUS TERTIVS,^{RE}
de probitate conuersationis
ac morum externa.

Quod corpus domari ac macerari debeat per tempe-
rantiam cibi ac potus. Cap. 1.

Vando iã docuimus, quomodo
quisque per detestationem præ-
teritorum suorum delictorum,
perq; pœnitudinem malè actæ
vitæ, veterem debeat hominem
exuere: hic consequenter tradere cum diui-
næ gratiæ adiutorio decreuimus, quomo-
do homo præparare se debeat ut verè in-
duere possit hominem nouum: sequuti in
hoc aratorum consuetudinem, qui nō prius
semen in aruum iacere consueuerunt, quam
ipsum diligenter expurgarint omnibus zi-
zanijs. Quia vero homo ex substantijs con-
stat duabus, nempe corpore & spiritu si-
ue anima: & quia in humanæ naturæ condi-
tione priori loco corpus à Deo creatum
est, deinde spiritus: atque ita in continua
mortalium productione prius semper cor-
pus in maternis visceribus formatur, dein-
de animæ succedit infusio: ideo & nos ad
huius rei exemplum, priori loco ea tractabi-
mus,

Gen. 2 b.

DE PROBITATE

1. Cor. 9. 15. mus quæ ad corpus pertinent, mox quæ
 animæ sunt necessaria, sequentes in hoc ip-
 so beati Pauli doctrinâ ita scribētis. Sed nō
 prius quod spirituale est, sed quod anima-
 le, deinde quod spirituale. In omnibus au-
 tem opificijs quæ instrumentis exercentur,
 instrumenta ipsa aptari necesse est, prius
 quā opus aliquod fieri queat. Miles ad bel-
 lum proditurus, prius quam cū hoste con-
 grediatur, quæ necessaria sunt arma sibi co-
 aptat: maxime autem caballum suum curre-
 re docet & recurrere, salire resiliire, vertere
 & reuertere, cæteraq; alia, quæ pugnatio-
 nouit expedire. Ad hunc modū & corpus
 hoc nostrū cicurari cōpelli & assue fieri pro-
 bitati debet, priusquā iniri possit certamen
 spirituale. Vt ergo de corporali hic aga-
 mus exercitio, sciendū corpus ipsū edoma-
 ri debere duobus: quorū prius est, tempera-
 tus vsus cibi, potus, somni, calfactionis, &
 cæterarum rerum ad vitam sustentandam
 necessariorum, alterum est, gestuum ac mo-
 rum externorum honestas, cui assuescere de-
 bent omnes corporis tum sensus tum mem-
 bra. Principio ergo quisquis vitam cupit
 agere religiosam ac probam necesse est in
 primis carnem suam domet ac maceret tē-
 perantia cibi ac potus, quod tamen pleriq;
 hodie

hodie paruifaciunt, atque hinc fit, vt tam
 raros hodie videas germane religiosos, ni-
 mirum quod corpora sua abſtinentijs confi-
 cere refugiant, quam olim tot reperti ſunt,
 quando vt erat humana natura robuſtior,
 ita & animus erat ad omnem vite austerita-
 tem paratior. De hac autem abſtinentia ita
 ſcribit inſignis ille doctor Climacus. Si tu
 inquit poteris dominari gulæ, quæ eſt res
 gina vitiorum, vbiq; acquires mundiciam,
 & impaſſibilitatem, ſi illa dominabitur ti-
 bi, vbiq; periculo ſubiacebis. Per cra-
 pulam enim grauatur hominis anima in-
 tellectus & memoria debilitatur, mens
 quæ cæleſtia cogitare debet rapitur ad co-
 gitanda terrena. Quamobrem miſeria eſt
 longè viliffima, hominem intellectu præ-
 ditum crapula videri ſepultum, qua nihil
 eſt in hoc mundo vel vilius vel indignius.
 Vix enim qui hoc laborat vitio è ſtrato
 ſuo ſurrexit, quando iam cogitare incipit
 quid eo die ſit comesturus, quibus modis
 lautius omnia queant parari, vbi concu-
 pitus cibus ac potus cōmodius poſſint inue-
 niri ac cōparari, quibus rebus iſtius modi ho-
 minis mens (quæ Dei eſſe tēplū debuerat,
 vbi cōtinuo de Deo cogitari & diuina reſo-
 nare laudes deberēt) quaſi quædā putidi ef-
 ficur

Clim. gr. 4.
 non precal
 a ſine,
 Hucusq; ille

ficitur popina, in qua nunquam non aliquid coquitur lixatur aut affatur: vbi pro igne deuotarum iugiter Domino effundendaū precum affectus ipse diuersis afluat ac feruet coctionum factoribus. Ante comestionem varijs agitatur ciborum ac poculorum concupiscentijs. Inter edendum plura concupiscit & ingerit, quam corporis efflagitet necessitas: imo nōnunquam pluribus se ingurgitat quam corpus ipsum ferre queat: id quod ne bruta quidem faciunt animātia: quæ melius suæ necessitatis rationē habere norunt quam homines. Cæterū post sumptum cibum magis libet somnū indulgere, fabulis vacare, aut alijs ineptijs implicari, quam studio occupari pietatis. Sedit enim (inquit scriptura) populus manducare & bibere & surrexerunt ludere. Hæc atq; huiusmodi si studiose pergamus animaduertere haud dubiè comperiemus, ventris ingluuiē viam nobis præcludere omnium virtutum atq; bonorū. Vnde in huius rei typum legimus in li. Regum, quod post captā à rege Babylioniorum ciuitatem Ierusalē missus sit princeps coquorū, q succēderet & exureret templū Domini: quo datur intelligi, quod per gulæ vitiū omnis virtutū decor & ornatus hominis spiritualis, qui Dei templum esse

Exo. 32. b.

4. Reg. 2. 5. c
Nō hic prin
ceps coquo
rum sed
militiæ fuit
se legitur.
De Phuti-
phare aut
legitur a
pud Hier. q

esse debet deuaſtetur ac ſpolietur. Hunc er-
 go tyrannum ante omnia perimat aut cer-
 te proſſiget neceſſe eſt, quiſquis veram vitā
 ſpiritualem cupit amplecti. Sane videmus
 quantum impediementi ſentiant, qui altum
 cupiūt montē conſcendere, grauati ſarcina
 obefi corporis: ita quoq; difficile eſt, vt in
 vita ſpirituale promoueat, mentemq; ſuſtol-
 lat in Deum, quiſquis ponderoſo laborat
 vitio crapulæ. Vnde Dominus ſolicite nos
 hortatur ita dicens. Attendite vobis ne for-
 te grauētur corda veſtra in crapula & ebie-
 tate, & curis huius vitæ. Beatus item Hie-
 ronymus. Difficile inquit, imo impoſſibile
 eſt, vt & præſentibus quis & futuris fruatur
 bonis: vt & hic ventrem & ibi mentem
 repleat: vt de delicijs trāſeat ad delicias: vt
 in vtroq; ſeculo primus ſit: vt & in cælo &
 in terra appareat glorioſus. Alibi quoque
 hac de re ſcribens, ita ait. Quod ſi quis exi-
 ſtimat, & abundantia ciborum potionūq;
 ſe perfrui, & vacare poſſe ſapiētiae: hoc eſt
 verſari in delicijs, & deliciarū vitijs non te-
 neri, ſeipſum decipit: Vnde idē ita ſubiun-
 git. Adeſſe ergo debet ratio vt taleis ac tā-
 tas ſumamus eſcas, quibus non oneretur
 corpus, nec libertas animæ pregrauetur.

Cōtrarij ſunt naturæ anima & corpus: eoq;

P con-

princeps
 fuerit co-
 quorum
 Vide: Hier.
 in quif.
 Heb. in Ge.
 37.

Luc. 21. f.

Hie. ad Iuli-
 anum to. i.

Hie. li. adu.
 Ioui. 2. non
 procul ab
 exordio.

ibidē pau-
 lo inferius.

DE PROBITATE

contrarijs pascunt cibis. Ad hæc si plus æquo aliquid detur alteri, alteri necesse est aliquid subtrahatur. Si indulgeatur carni, cum dispendio id fiet animæ. De hac quoque abstinentia ita scribit doctor Climacus. Noli decipi: quia non poteris liberari à seruitute Pharaonis, & videre pascha spirituale, (hoc est felicem haud feceris ad virtutem transitum) nisi comederis panem azimum cum lactucis agrestibus. Lactucæ agrestes sunt violentia ieiunii, labor orationis, & patientia in aduersis. Idem etiam monachum compellans sic ait. Si tu promisisti Christo ire per viam arctam, restringe & angusta ventrem: si enim illum dilataueris fregisti professionem. Ita que nemo seipsum fallat. Nolite inquit Paulus, errare: Deus non irridetur. Quæ enim seminauerit homo hæc & metet. Quomodo qui seminat in carne sua, de carne & metet corruptionem. Qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam æternam: Hoc est, quisquis eo affectu est, ut voluptatibus sese querat oblectare carnalibus, animæ suæ exitium sibi parabit, iuxta illud quod vulgo dici: consuevit. Qui carni suæ dat quod prauè concupiscit æternæ mortis eam hæredem facit. Quam obrem quisquis à Deo vocatus es, & animo profes-

Cli. gra. 14.

Ibidem superius.

Gal. 6. b.

wi sijn
vleesch
gheeft syn
eyfch na
sijn luste.
Die sal er-
uē eeuich
steruen son-
der ruste.

professione aut voto, ad vitam te contulisti spiritualem seu monasticam, memineras semper ab omnibus sedulo abstineas, vnde animus tuus prauam aliquam voluptatem possit accipere: potissimum autem ab immoderatu vsu ciborum & potionum, quorum concupiscentia maxime agitatus est in solitudine populus ille israheliticus. Simul enim atque per sterilem proficiscenti eremum in mentem venerunt veteres illæ Agypti deliciae, iniquo mox cepit murmure stomachari aduersus Mosen atque adeo aduersus Deum ita dicens: Quis dabit nobis ad vescendum carnes? Recordamur piscium quos comedebamus in Aegypto gratis: in mentem nobis veniunt cucumeres & pepones, porrique & cepe & allia. Anima nostra arida est: nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi man & rursus, Vtinam inquebant mortui essemus per manum Domini in terra Aegypti, quando sedebamus super ollas carniū, & comedebamus panem nostrum in saturitate. Atque hanc ob rem grauissima tandem plaga à Domino percussi sunt. Quo facto Dominus noster (sicuti probabile est) nobis indicatū voluit, quātū sibi illud gulę vitium displicuerit, quātūq; malū sit dū quis vitę iniciat? spirituali ad posteriora respicit,

Num. 11. b.

Exo. 16. a.

Exo. 17. b.

P ij

respicit,

DE PROBITATE

respicit, & rursus prauis carnis concupiscen-
tijs indulgere cupit, in cibis poculis & id ge-
nus alijs, quæ semel abdicauit. Vnde beatus
Hieronymus. Qui Christum desiderat, & il-
lo vescitur pane, non quærit magnopere
de qua præciosis cibus stercus conficiat.

Hic. in re-
gu. mona.
ca. de. absti-
nentia.

Eiusmodi enim vna cum Christo saluatore
nostro dicit, Meus cibus est vt faciã volun-
tatem eius qui misit me, vt perficiam opus
eius: iuxta illud quo nos alibi hortatur ita
dicens, Operamini non cibum qui perit, sed
qui permanet in vitam æternam, quem fili-
us hominis dabit vobis.

Ioh. 4. e.

Ioh. 6. d.

De discretionẽ seruanda in corporis maceratione. 2.

ITaq; quisquis tyronem adhuc agit sacrę
religionis carnem suam coerceat oportet,
idq; iuxta moderamen rectę rationis.
At quando istiusmodi hominis ratio necdũ
perinde illustrata, sed potius adhuc caligi-
ne offusa est, instructore opus habet qui ip-
sum quicquid ad corporale hoc exercitium
pertinet probẽ ac plenẽ edoceat. Hinc bea-
tus Bernardus. Docendus est (inquit) noui-
tius sic habere corpus suum, sicut egrotum
commendatũ: cui etiã multum volenti in-
utilia sunt neganda vtilia vero & nolenti
ingerenda. Sed hic duplex subesse periculũ
& bifariã hic consuevit peccari. Nã n̄ qui
ardentiore

Vide tracta-
tũ Bernar-
di ad scriptũ
de vita soli-
taria non
procul à
principio.